

Εμείς, τα παιδιά της δεκαετίας του 80΄

ΠΗΓΗ: www.athensvoice.gr

Η δική μου γενιά σε μεγάλο βαθμό υπήρξε τυχερή γιατί η τεχνολογία φαίνεται να «μεγάλωνε» και να «ωρίμαζε» παράλληλα με εμάς...

Η Ελένη Χελιώτη εξηγεί γιατί η γενιά του '80 είναι ξεχωριστή και ποια σχέση έχουν με την τεχνολογία τα παιδιά που γεννήθηκαν εκείνη τη δεκαετία

Νομίζω ότι η δική μου γενιά είναι ξεχωριστή. Επίσης πιστεύω ότι λίγο-πολύ όλες οι γενιές πιστεύουν το ίδιο. Προφανώς δεν είναι αλήθεια και προφανώς η πεποίθηση αυτή είναι καθαρά υποκειμενική. Η κάθε γενιά και η κάθε δεκαετία έχει τα δικά της χαρακτηριστικά. Εφόσον, λοιπόν, δεν μπορώ να ισχυριστώ κάτι τέτοιο, αλλά ούτε και να το αποδείξω εμπειριστικά (καθότι δεν είναι επιστημονικό δεδομένο), θα αρκεστώ στο να απαριθμήσω και να εξηγήσω τους λόγους για τους οποίους το ισχυρίζομαι και το πιστεύω. Το σκέφτομαι χρόνια τώρα, αλλά ένασμα γι' αυτό εν προκειμένω μου έδωσε ένα πρόσφατο άρθρο του New Yorker το οποίο μιλάει για τη σημασία και τη βαρύτητα του σταθερού τηλεφώνου στη λογοτεχνία. Ακούγεται λίγο άκυρο, το ξέρω. Υπομονή. Υπήρξε μια αλληλουχία σκέψεων που με έφερε στο αρχικό μου point και, ναι, έχει συνοχή. I promise.

Εγώ γεννήθηκα στα τέλη του 1982, στην εξωτική μας Αθήνα. Μεγάλωσα στα νότια προάστια, και με εξαίρεση τα στο σύνολο 12 χρόνια που έζησα στο εξωτερικό, έμενα και συνεχίζω να μένω εδώ, «σα κατ». Ωραία, θα σκέφτεστε, και γιατί μας λες την ιστορία της ζωής σου; Διότι στην αρχή αναφέρθηκα στην υποκειμενικότητα του θέματος, και το πώς και πού βίωσα τη

γενιά μου έχει σημασία στο πώς την αντιλαμβάνομαι και την αξιολογώ. Ακούστε, λοιπόν.

Η γειτονιά μου ήταν ήρεμη, ασφαλής, σχετικά αραιοκατοικημένη, προσεγμένη αλλά, πιο σημαντικό όλων, ήταν γειτονιά με την παλιά, παραδοσιακή έννοια. Γνωριζόμασταν όλοι με όλους σε μια εμβέλεια τουλάχιστον 2-3 οικοδομικών τετραγώνων, τα παιδιά της γειτονιάς παίζαμε όλα μαζί στις κούνιες απέναντι απ' το σπίτι μου (ανεξάρτητα από το εάν κάναμε παρέα έξω απ' το ευρύτερο κοινωνικό παιχνίδι), και υπήρχε γενικότερα αυτή η αίσθηση της κοινότητας. Αυτό το «τίνος είσαι εσύ;». Ε, πάνω κάτω γνωρίζαμε ποιος είναι ποιανού.

Θεωρώ ότι είμαι τυχερή στο ότι η γενιά μου ήταν ίσως (στα όρια της πόλης μας πάντα) η τελευταία που βίωσε την έννοια του παιχνιδιού όπως πρέπει να είναι στην παιδική ηλικία: ανέμελο, ελεύθερο, ατσούμπαλο, περιπετειώδες. Ειδικά τα καλοκαίρια μαζευόμασταν όλα τα παιδιά της γειτονιάς, με ή χωρίς «ραντεβού», το απόγευμα και ξέραμε να επιστρέψουμε σπίτι λίγο πριν νυχτώσει. (Sidenote: κάτι καλοκαίρια που τα πέρασα στην επαρχία, φεύγαμε το πρωί, και με εξαίρεση την επίσκεψή μας στο σπίτι για να φάμε, επιστρέφαμε βράδυ, πάντα αρτιμελείς, αλλά πολύ συχνά με μικροτραυματισμούς για τους οποίους κανείς δεν αγχωνόταν, και που σίγουρα δεν επιτρέπαμε να μας κόψουν το παιχνίδι.) Για να είμαι σαφής: και τηλεόραση βλέπαμε και στο Gameboy ενίοτε αποχαυνωνόμασταν και όλο και κάποιος είχε Atari, αλλά το παιχνίδι ήταν παιχνίδι. Έτερον εκάτερον. Με τον ξάδελφό μου, μάλιστα, ο οποίος έμενε από πάνω και είχε και Atari και Gameboy, επινοούσαμε συχνά τα δικά μας παιχνίδια.

Ντριν-ντριν

Τελειώνω λοιπόν το δημοτικό σχολείο και πάω στο Γυμνάσιο. Το έτος είναι 1994. Ο μοναδικός τρόπος επικοινωνίας τότε ήταν το σταθερό τηλέφωνο (και τα γράμματα, αλλά αυτό είναι μια άλλη ιστορία). Και ενώ περνάγαμε όλη τη μέρα μαζί στο σχολείο, θυμάμαι χαρακτηριστικά να ξοδεύουμε, και εγώ και η

αδελφή μου, ώρες στο τηλέφωνο τα απογεύματα μιλώντας με φίλους που μόλις είχαμε αφήσει στη στάση του λεωφορείου ή στην είσοδο του σχολείου λίγη ώρα πριν.

Κάπου εδώ, πριν συνεχίσω τη χρονική αναδρομή, αξίζει να αναφερθώ στο άρθρο του New Yorker και κάποιες πολύ αξιόλογες παρατηρήσεις που κάνει η συγγραφέας του, Sophie Haigney. Το σταθερό τηλέφωνο, μας λέει, είναι πηγή αγωνίας· είναι ο θόρυβος του κόσμου που μπαίνει σχεδόν υπερφυσικά σ' ένα δωμάτιο. Στη μυθοπλασία, είναι μια πολύτιμη και –πλέον– απειλούμενη με εξαφάνιση συσκευή. Είναι γεμάτη πιθανότητες. Θα μπορούσε, άλλωστε, να καλεί οποιοσδήποτε. Πριν τα κινητά, πριν την αναγνώριση κλήσεων, πριν το τελεμάρκετινγκ, ο ήχος του σταθερού τηλεφώνου είχε ομολογουμένως ισχύ, επιβλητικότητα και σκοπό. Έπρεπε να απαντηθεί. (Σε αντίθεση με τώρα, ας πούμε, που βλέπω το κινητό να χτυπάει ενώ το έχω στα χέρια μου... και υπάρχουν φορές που απλά συνεχίζω να το κοιτάω μέχρι να κλείσει και να επιστρέψω σε αυτό που έκανα.)

Το σταθερό, όμως, είχε και μυστήριο, κάτι το οποίο το κινητό απλά δεν μπορεί να έχει, γιατί κανείς δεν είναι πια ανώνυμος. Η αβεβαιότητα είναι ανεκτίμητη στη μυθοπλασία. Είναι αυτό που συχνά κάνει την ανάγνωση ενός μυθιστορήματος τόσο απολαυστική: την αστάθεια του κόσμου στον οποίο μπαίνουμε. Την αίσθηση ότι κάτι πρόκειται να συμβεί, αν και δεν ξέρουμε τι, και την υπόσχεση ότι αυτό που φανταζόμαστε μπορεί, όντως, να λάβει χώρα. Οι «μηχανικοί» αυτής της αβεβαιότητας είχαν συχνά ανάγκη από ορισμένα αντικείμενα για να την αποδώσουν: το χαλασμένο αυτοκίνητο, το κουδούνι, το κλειστό πακέτο. Το σταθερό τηλέφωνο, όμως, ήταν ίσως το καλύτερο από όλα αυτά.

Κλικ-κλικ

Για εμάς, τα παιδιά του '80, το πρώτο μυστήριο υπήρξε ο ηλεκτρονικός υπολογιστής. Εάν θυμάμαι καλά, το 1995 ο πατέρας μου μας αγόρασε ένα PC με Windows 3.1 και επεξεργαστή 386. Μας έφερε επίσης και έναν εκτυπωτή, αυτόν

του οποίου το χαρτί είχε τρυπούλες δεξιά και αριστερά. Θυμάστε; Ωωρες στο Paint να ζωγραφίζουμε χαζομάρες και να τις εκτυπώνουμε. Είχε όμως και παιχνίδια: Where In the World Is Carmen Sandiego (με το οποίο έμαθα γεωγραφία), Chess master (με το οποίο έμαθα σκάκι), ένα πρόγραμμα που σε μάθαινε να δακτυλογραφείς σωστά και γρήγορα, το επικότατο Loom με τον μαθητευόμενο μάγο (χρόνια πριν το Harry Potter) και σε δισκέτα, της οποίας η χωρητικότητα παρακαλώ ήταν 1.44 mb (λιγότερο από ένα mp3 αρχείο σήμερα), τα παιχνίδια Prehistoric και Prince of Persia για τα οποία είχαμε βρει και cheats.

Ένας καινούργιος κόσμος ανοίχτηκε. Ένας κόσμος όμως που, αν και απόλυτα συναρπαστικός, δεν είχε ακόμα την ισχύ και την ικανότητα να μονοπωλήσει τα ενδιαφέροντα και τη ζωή μας, και ενδεχομένως χωρίς το ίντερνετ να μην γινόταν ποτέ το αναπόσπαστο κομμάτι της καθημερινότητάς μας που είναι σήμερα.

Fast forward στο 1998. Βρίσκομαι στην Οττάβα του Καναδά και, ενώ με τις φίλες μου στην Ελλάδα αλληλογραφώ σε εβδομαδιαία βάση (και μιλάω για γράμματα πολλών σελίδων, σε πολύχρωμες κόλλες αλληλογραφίας επιλεγμένες με αγάπη, με αυτοκόλλητα και όλα τα παραφερνάλια), αποκτώ στα 16 μου το πρώτο μου κινητό τηλέφωνο. Είναι ένα Nokia 5110, αυτό με τη χοντρή μπαταρία που διαρκεί μία εβδομάδα, το οποίο λόγω βάρους και όγκου χρησιμεύει και σαν όπλο. Επίσης έχει φιδάκι, το δεύτερο πιο εθιστικό παιχνίδι μετά τον ναρκαλιευτή. Ταυτόχρονα, όμως, συμβαίνει και κάτι ακόμα. Στο δωμάτιό μου έχω υπολογιστή, και ο υπολογιστής αυτός έχει –ναι, καλά το μαντέψατε– ίντερνετ. Είναι παράξενο το γεγονός ότι δεν θυμάμαι πώς εξοικειώθηκα και πώς έμαθα να το χρησιμοποιώ. Δεν μου το έδειξε ποτέ κανείς. Θυμάμαι όμως να μιλάω με συμμαθητές μου στο ICQ (και μεταγενέστερα στο msn messenger). Και με αφορμή αυτό θα κάνω ένα διάλειμμα για να σας πω μια ωραία ιστορία.

Once upon a time...

Ήταν φθινόπωρο του 1999. Είμαι πρωτοετής στο πανεπιστήμιο και η φίλη μου η Alex, με την οποία ήμασταν συμμαθήτριες στο σχολείο την προηγούμενη χρονιά, γνωρίζει ένα παλικάρι, τον Matt, στο ICQ. Βγαίνει μια φορά μαζί του και, ενώ δεν γίνεται κάτι μεταξύ τους, την καλεί σε ένα πάρτι που θα έκανε στο σπίτι του λίγες μέρες μετά. Μου λέει, λοιπόν, «έλα και εσύ μαζί γιατί εγώ δεν θα ξέρω κανέναν άλλον» «Άντε» λέω «πάμε, αλλά δεν θα με αφήσεις μόνη μου». Αμερικάνικες ταινίες έχετε δει, ναι; Το πάρτι αυτό είναι η επιτομή των αμερικάνικων εφηβικών πάρτι που βλέπουμε στις ταινίες και συνήθως κοροϊδεύουμε. Οι γονείς λείπουν out of town, ο μεγάλος αδελφός διοργανώνει ένα open party και απειλεί τη μικρή αδελφή ότι, αν μιλήσει, θα την κουρέψει γουλί... τύπου.

Ένα διώροφο σπίτι σε μια οικιστική περιοχή ενός προαστίου, γεμάτο με παιδιά ηλικίας 16-19, βαρέλια μπίρας παντού, όλοι ντίρλα αλλά χαρwoί, η μουσική τέρμα, και εγώ έντρομη και κουρνιασμένη σε μια γωνίτσα ενός καναπέ στο υπόγειο του σπιτιού, με μια μπίρα στο χέρι (σε solo cup βεβαίως, βεβαίως) να παρακολουθώ τον χαμούλη γύρω μου. Γιατί έντρομη, θα διερωτάστε. Εγώ είμαι ένας άκρως εσωστρεφής άνθρωπος και τότε ήμουν απίστευτα πιο κλειστή και ντροπαλή και το σκηνικό αυτό ήταν η προσωπική μου κόλαση, καθότι ήμουν σε ένα δωμάτιο με αγνώστους και η Alex σε κάποια φάση είχε χαθεί στο πλήθος.

Κάποια στιγμή λοιπόν έρχεται και κάθεται δίπλα μου όπως τυχαίως (όχι, αλήθεια) ο Matt. Με ρωτάει ποια είμαι και ξεκινάμε να μιλάμε. Παίζει να μιλάγαμε μέχρι που εν τέλει μάζεψα την άλλη και φύγαμε. Με τον Matt και την Alex δεν έγινε ποτέ τίποτα· νομίζω παίζει να μην ξαναβρέθηκαν κιόλας. Εγώ με την Alex 2 χρόνια μετά είχαμε πια χαθεί για διάφορους λόγους. Με τον Matt όμως ξεκινήσαμε να κάνουμε παρέα, με σύστησε λίγους μήνες αργότερα σε έναν φίλο του που θα γινόταν το πρώτο μου boyfriend εκεί, συνεχίζουμε και μιλάμε ακόμα, και έχει έρθει έκτοτε να με επισκεφθεί στην Ελλάδα 2-3 φορές. Thank you, ICQ.

New age

Anyways, όπως πέρασαν τα χρόνια, το ίντερνετ και γενικότερα η τεχνολογία εισχωρούσε ολοένα και περισσότερο στη ζωή μας: κοινωνικά, εκπαιδευτικά, και εργασιακά, μέχρι που σήμερα σχεδόν οριζόμαστε από αυτή. Το πώς το ίντερνετ, και κατά συνέπεια η χρήση αυτού, όχι μόνο στον υπολογιστή αλλά και στα κινητά μας τηλέφωνα άλλαξε τον τρόπο με τον οποίο λειτουργούμε, φερόμαστε και αντιμετωπίζουμε την επικοινωνία με τους ανθρώπους γύρω μας αλλά και τους ίδιους τους ανθρώπους είναι μια μεγάλη κουβέντα, and a story for another day. Γιατί μας έχει αλλάξει και μας έχει βάλει σε μια τροχιά διαφορετική, πιο γρήγορη, πιο άμεση, αλλά ενδεχομένως και πιο επικίνδυνη. Επιστρέφοντας όμως στην αρχική μου τοποθέτηση και κλείνοντας σιγά-σιγά τον κύκλο αυτό, θεωρώ ότι η δική μου γενιά σε μεγάλο βαθμό υπήρξε τυχερή γιατί η τεχνολογία φαίνεται να «μεγάλωνε» και να «ωρίμαζε» παράλληλα με εμάς, και γιατί μπορέσαμε και βιώσαμε τα βήματά της ενώ τα έκανε. Μεγαλώσαμε και εμείς με αυτή.

Προφανώς υπήρχαν και άλλων ειδών τεχνολογικές καινοτομίες πριν από εμάς. Προφανώς δεν ξεκίνησαν όλα ξαφνικά εν μία νυκτί τη δεκαετία του '80. Προφανώς τα παιδιά του '60 και του '70 είχαν την τύχη να βιώσουν άλλα breakthroughs, όπως και άλλες ομορφιές στην απουσία της. Όμως, εμείς φαίνεται να γεννηθήκαμε σε ένα μεταίχμιο παλιάς και καινούργιας τεχνολογίας. Και ενώ ήμασταν αρκετά μικροί για να τη μάθουμε εύκολα και γρήγορα, δεν ήμασταν τόσο μικροί ώστε να τη θεωρούμε δεδομένη ή να είμαστε προσκολλημένοι σε αυτή. Ξέρω, ξέρω. Θα μου πείτε ότι όλες οι γενιές μπορούν να ισχυριστούν κάτι αντίστοιχο. Ναι, συμφωνώ απόλυτα. Εμείς όμως είμαστε ίσως η τελευταία γενιά που προλάβουμε να ζήσουμε χωρίς αυτή. Όχι χωρίς τεχνολογία γενικότερα, αλλά χωρίς το είδος της τεχνολογίας όπως είναι σήμερα: παρεμβατική αλλά απολύτως απαραίτητη.

Αν μεγάλωσες τη δεκαετία του '80 αξίζει να το διαβάσεις!

ΠΗΓΗ: www.daynight.gr

Πριν από μερικές ημέρες ο «Άγιος Βασίλης» έφερε στην κόρη μου ένα τάμπλετ. Πάνω στην κουβέντα, λοιπόν, η ερώτηση από μεριά της ήρθε σχεδόν φυσιολογικά. «Εσύ μπαμπά όταν ήσουν παιδάκι πότε πήρες πρώτη φορά τάμπλετ»; Η απάντηση από την πλευρά μου εξίσου φυσιολογική. «Δεν είχαμε, μωρό μου, τότε εμείς τάμπλετ».

Με κοίταξε γεμάτη απορία και με ξαναρώτησε: «τι εννοείς δεν είχατε τάμπλετ». Κατάλαβα πως η κουβέντα θα ξεφύγει. «Ε, δεν είχαμε. Ήταν άλλες εποχές τότε». Τα μάτια της άρχισαν να γεμίζουν ερωτηματικά. Το έβλεπα να έρχεται. «Και πώς παίζατε παιχνίδια»; Η επόμενη απάντηση ήταν απλή: «**Στο δρόμο παίζαμε**». Και τότε ήρθε η χαριστική βολή. «Και καλά, μουσική πώς ακούγατε»; Παίρνω το σοβαρό μου ύφος και της απαντώ σαν επιστήμονας που απαντά ερώτηση για την κβαντική μηχανική: «**Από κασέτες παιδί μου**»!

Το σοκ στα μάτια της με έκανε να αναθεωρήσω τη χρησιμότητα της κουβέντας και να κάνω ένα βήμα πίσω: «τι κάνεις ρε στο παιδάκι; Σταμάτα να το σοκάρεις»; Γιατί ναι, μπορεί να μας χωρίζουν κοντά στα 30 χρόνια αλλά μέσα σε αυτές τις τρεις δεκαετίες τίποτα δεν παρέμεινε ίδιο. Η τεχνολογία προόδευσε με αδιανόητους ρυθμούς, οι καθημερινές συνήθειες άλλαξαν

δραματικά, οι άνθρωποι έγιναν πιο... «κουμπωμένοι».

Και άντε τώρα να εξηγήσεις σε ένα παιδάκι που σήμερα είναι γύρω στα 10 και έχει να επιλέξει ανάμεσα σε ένα από τα έξι παιδικά κανάλια που του παρέχει η συνδρομητική τηλεόραση, πως στην δική μας εποχή, εκεί στις αρχές της δεκαετίας του 1980, ο μικρότερος ήταν αυτός που σηκωνόταν (και πάντα με φασαρία) για να αλλάξει χειροκίνητα το κανάλι (ένα από τα 3-4 που υπήρχαν τότε) στην ασπρόμαυρη τηλεόραση!

Σε αυτό το κείμενο υπάρχει ένας μεγάλος κίνδυνος. Να πέσουμε στην παγίδα του «χάσματος των γενεών». Να κάνουμε, δηλαδή, το ίδιο λάθος που έκαναν οι γονείς μας. Αυτό το «αχ, στη δική μας εποχή τα πράγματα ήταν καλύτερα». Άλλα όχι. Στη δική μας εποχή τα πράγματα δεν ήταν καλύτερα. Ήταν πιο αγνά, ίσως. Και με μεγαλύτερη δόση «άγνοιας κινδύνου», σίγουρα.

Εμείς δεν είχαμε παιδότοπους γεμάτους αφρολέξ και προστατευτικά στις γωνιές. Παίζαμε στην παιδική χαρά με τις σκουριασμένες κούνιες και τις αιχμηρές γωνιές. Όταν ιδρώναμε δεν αλλάζαμε μπλούζα. Τη βγάζαμε, την αφήναμε στο χώμα και την ξαναβάζαμε μετά αδιαφορώντας για τα μικρόβια που έστηναν πάρτι πάνω της. Όταν διψούσαμε δεν είχαμε το ειδικά σχεδιασμένο παγουράκι. Από την βρύση στην άκρη της πλατείας πίναμε. Που ήταν εντελώς εκτεθειμένα και από εκεί ξεδιψούσαν και τα αδέσποτα σκυλάκια.

Όταν χτυπούσαμε δεν σήμαινε γενικός συναγερμός. Αν δεν χρειαζόσουν ράμματα, τότε γινόσουν καλά με λίγο ιώδιο που γιάτρευε τα πάντα και την άλλη ημέρα έδειχνες με καμάρι το κόκκινο χρώμα πάνω στο σώμα σου. Η μάνα μας το πιθανότερο είναι να φώναζε για το σκισμένο παντελόνι και την επόμενη να πήγαινε να έβαζε εκείνο το θρυλικό (συνήθως καφέ ή μαύρο) οβάλ δερμάτινο μπάλωμα.

Και αν θέλαμε να παίξουμε κάτι πιο ήρεμο μαζεύαμε χαρτάκια για να τα κολλάμε στα άλμπουμ. Χαμός για να αγοράσουμε ένα φακελάκι. Κλάμα αν τα είχαμε «διπλά». Περηφάνια αν

πετυχαίναμε κάποιο «υπερσπάνιο». Τα περισσότερα άλμπουμ ήταν για το ποδόσφαιρο. Αλλά υπήρχαν και τα κοριτσιίστικα. Μέχρι και για την «Τόλμη και Γοητεία» με τον Ριτζ και την Καρολάιν που τότε ήταν στα ντουζένια τους, είχαν βγάλει, οι αθεόφοβοι.

Και για να γυρίσουμε στα του τάμπλετ. Ποιο τάμπλετ; Στην καλύτερη και για τους μεγαλύτερους υπήρχαν τα «ουφάδικα» που... έλιωνες στο πακ-μαν ή προς το τέλος της δεκαετίας να μας αγόραζαν οι δικοί μας το «ατάρι».

Εμείς, θα παίζαμε με τις ώρες μπάλα και δεν θα γυρίζαμε σπίτι αν δεν φώναζε η μάνα από το παράθυρο. Θα παίζαμε πετροπόλεμο ή μάχη με τα νεράτζια μέχρι να την πληρώσει το παράθυρο του γείτονα. Θα πηγαίναμε να εξερευνήσουμε τον μικρό λόφο που τότε έμοιαζε θεόρατο βουνό. Θα καθόμασταν με τις ώρες να χαζεύουμε τα μεγαλύτερα παιδιά που αγόραζαν το πρώτο τους «παπί», τρύπαγαν την εξάτμιση και έκαναν περατζάδες από την πλατεία, σπάζοντας τα νεύρα των γιαγιάδων που μαζευόντουσαν για να πλέξουν (και να κουτσομπολεύσουν).

Θα ακούγαμε μουσική από τις κασέτες που είχαμε στοιβαγμένες τη μια πάνω στην άλλη και στην καλύτερη δίσκους στο πικάπ αλλά με προσοχή για να μη σπάσουμε τη βελόνα.

Και αν είχε καύσωνα, το παιχνίδι δεν σταματούσε. Απλά στην «εξίσωση» έμπαινε το λάστιχο της αυλής. Για κλιματιστικά ούτε λόγος. Όχι ένα σε κάθε δωμάτιο, όπως τώρα. Πουθενά. Οι σπουδαίες αυτές εφευρέσεις μπήκαν στη ζωή μας μετά τον μεγάλο καύσωνα του 1987.

Και επειδή νηστικό αρκούδι δεν χορεύει, τρώγαμε τα πάντα. Όταν λέμε τα πάντα, εννοούμε τα πάντα. Χωρίς περιορισμούς, χωρίς καταλόγους ανθυγιεινών. Σοκολάτες, γαριδάκια, δρακουλίγια, φοφίκο. Τα πάντα όλα. Και αναψυκτικά. Οι φυσικοί χυμοί ήταν για όταν ήμασταν άρρωστοι, προκειμένου να παίρνουμε βιταμίνες αλλά μέχρι εκεί.

Η μάνα μαγείρευε υγιεινά φαγητά (για λίγο καιρό μόνο έκοψε

τα πολλά πράσινα εξαιτίας του Τσέρνομπιλ) για να πάρουμε δυνάμεις αλλά, όπως γυρνούσαμε από το φροντιστήριο αγγλικών κάναμε μια στάση στο σουβλατζίδικο του κυρ Ηλία για να πάρουμε ένα πιτόγυρο που το έφτιαχνε με τα χεράκια του.

Για όσους δεν διάβασαν καλά την προηγούμενη παράγραφο, ας μου επιτραπούν δυο επισημάνσεις.

Γυρνάγαμε μόνοι μας στο σπίτι. Το φαντάζεστε; Διανύαμε δυο στενά απόσταση χωρίς να πρέπει να έχει ξεσηκωθεί το μισό σόι για το «ποιος θα πάρει το παιδί»! Τα περί εγκληματικότητας, είναι υπερβολές. Και τότε υπήρχε. Δεν δημιουργήθηκε τα τελευταία χρόνια. Ούτε τα νούμερα έχουν τεράστιες διαφορές. Αυτά τα «κοιμόμασταν με τις πόρτες ξεκλείδωτες και τα παράθυρα ανοιχτά» τα έλεγαν οι γονείς μας.

Η δεύτερη επισημάνση έχει να κάνει με τον κυρ Ηλία. Ούτε γαντάκια, ούτε σκουφάκια, ούτε ειδικές κουτάλες για να βάλει τα υλικά μέσα στην πίτα. Όλα με τα χέρια. Μέσα στα λάδια. Τα οποία σκούπιζε πάνω στην (και καλά) άσπρη ποδιά και σου έλεγε «κόλλα πέντε» αν την προηγούμενη ημέρα είχε κερδίσει ο Ολυμπιακός!

Και όταν πηγαίναμε οικογενειακώς στις ταβέρνες τρώγαμε ότι έτρωγαν οι μεγάλοι. Δεν υπήρχαν ειδικές παραγγελίες με καλοψημένα φιλετάκια. Γαρδούμπες; Γαρδούμπες. Κοκορέτσι; Κοκορέτσι. Και όταν νύσταζες αποκαμωμένος από το παιχνίδι ανάμεσα στα τραπέζια, δεν σηκωνόντουσαν όλοι να φύγουν «επειδή το παιδί κουράστηκε». Ενώνανε δυο καρέκλες και σε έβαζαν να κοιμηθείς εκεί. Και εσύ κοιμόσουν.

Όταν έβγαινες για να παίξεις, έβγαινες για να παίξεις. Έλεγες τι ώρα θα γυρνούσες (συνήθως δεν ήταν ώρα αλλά το κλασικό «μόλις νυχτώσει, ντε») και τέλος. Οι γονείς μας είχαν μόνο μια αμυδρή εικόνα του που μπορεί να είμασταν. Στην πάνω πλατεία; Στην παιδική; Στο σχολείο; Ε, κάπου εκεί, τέλος πάντων. Ούτε τηλέφωνα, ούτε μηνύματα, ούτε τίποτα. Για την ακρίβεια, στα πρώτα χρόνια εκείνης της δεκαετίας, δεν

υπήρχε καν σταθερό στο σπίτι. Οι ανάγκες συνήθως εξυπηρετούνταν από το ζαχαροπλαστείο απέναντι.

«Νίκο, τράβα φώναξε τον πατέρα σου. Τον ζητάνε στο τηλέφωνο», έλεγε ο κυρ Θύμιος που πέρα από ζαχαροπλάστης ήταν και ο... ΟΤΕ της εποχής με εκείνη την κλασική κι αγαπημένη συσκευή με το κυκλικό καντράν που όλοι πίστευαν πως αν έπαιρναν το «μηδέν» θα ακουγόταν καλύτερα! Ο κυρ Θύμιος ήταν που μας ένωνε όλους. Και για τα γλυκά και για την επικοινωνία. Δυο σε ένα. Πήγαινες να μιλήσεις στο τηλέφωνο, αγόραζες και μια πάστα.

Εκείνες οι εποχές που δεν είχαμε ούτε messenger, ούτε viber και, όπως πρόσφατα μου θύμισε η Μυρτώ από το διπλανό γραφείο, αν ήσουν και λίγο καψουράκος, έπρεπε να περιμένεις μέχρι τελευταία στιγμή στο σπίτι, μπας και χτυπήσει το τηλέφωνο και ήταν το... πρόσωπο. Τότε μας ενδιέφεραν οι μεγαλύτερες κοπέλες. Που φορούσαν αυτά τα θρυλικά πουκάμισα με τις βάτες και έκαναν τα μαλλιά τους περμανάντ.

Και αν ήθελες να βρεθείς με κάποιον χωρίς να έχετε συνεννοηθεί από πριν, πήγαινες κάτω από το παράθυρο του και φώναζες. «Μητσοοοοοοο!»! Έβγαινε ο Μήτσος κι αν είχε προλάβει να τελειώσει τα διαβάσματα ερχόταν μαζί στο παιχνίδι. Αν δεν τα είχε τελειώσει, έριχνε έναν τσακωμό, το έσκαγε και ερχόταν. Δεν έπρεπε πρώτα να μιλήσει η μαμά του, με τη μαμά σου να το σκεφτούν, να το εξετάσουν ενδελεχώς και στη συνέχεια να απαντήσουν αρμοδίως. Τα απογεύματα ήταν κλεισμένα για παιχνίδι. Εκτός κι αν ήσουν «απογευματινός» στο σχολείο. Γιατί τότε πολλά σχολεία είχαν και απογευματινή βάρδια. Μία εβδομάδα πρωί. Μια εβδομάδα απόγευμα.

Και όταν μπαίναμε στο αυτοκίνητο για να πάμε κάπου οικογενειακά, καθόμασταν στα πίσω καθίσματα και στην καλύτερη να βάζαμε ζώνες. Τα παιδικά καθισματάκια ήταν προϊόν... επιστημονικής φαντασίας. Και ο πατέρας κάπνιζε. Θα μου πει κάποιος και ήταν καλά όλα αυτά, δηλαδή; Σίγουρα όχι. Ναι, τα 80s είναι σαφώς μια εποχή που δεν κυριαρχούσε η

λογική. Αλλά αφενός επιβιώσαμε και φτάσαμε εδώ που φτάσαμε και αφετέρου η υπερβολική προστατευτικότητα, στα όρια της υστερίας -χωρίς να βγάζω απ' έξω τον εαυτό μου, ως μπαμπά, πλέον- ποτέ δεν είχε καλά αποτελέσματα. Οι γυναίκες, άλλωστε, είναι για τα χρυσόψαρα.